

T.B.M.M.
CUMHURİYET HALK PARTİSİ
08 Mart 2023
Tarih : 19.6.49
Sayı :

79360

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın Cumhurbaşkanı Yardımcısı Sayın Fuat OKTAY tarafından Anayasa'nın 98, TBMM İçtüzüğü'nün 96 ve 99 uncu maddeleri uyarınca yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

M. Akif Hamzaçebi
M. AKİF HAMZAÇEBİ
İstanbul Milletvekili

Afetlerden etkilenen kişilerin temel ihtiyaçlarını giderme görevi devletler yanında insani yardım kuruluşlarına da düşmektedir. Bu kuruluşların faaliyetlerindeki başarıları, bünyesinde bulundukları toplumun onurunu ve karakterini yansıtmaları bakımından manevi bir önem de taşımaktadır.

Ülkemizin en eski insani yardım kuruluşu 11 Haziran 1868 tarihinde kurulmuş olan Kızılay'dır. Cumhurbaşkanlığı'nın yüksek himayesi altında faaliyette bulunan Kızılay olağan derneklerden farklı, kamu yararına faaliyette bulunan, ayrıcalıklı ve istisnai bir dernektir.

Dernek tüzüğünde, dayanışmanın, şefkatin, insancılığın ve merhametin simgesi olduğu belirtilen Kızılay, afet halinde ihtiyaç sahiplerine, çadır ve yiyecek başta olmak üzere her türlü yardımı kâr amacı gütmeksizin, karşılıksız sağlamakla görevlidir. Bu görevini uzun yıllar layıkıyla yerine getiren Dernek, tüm vatandaşların gurur ve güven duyduğu, herkesin gönül rahatlığıyla bağış yaptığı bir kuruluş olarak faaliyetlerini sürdürmüştür. Bununla birlikte, 2018 yılında Dernek kaynaklarıyla Kızılay Yatırım Holding A.Ş.'nin ve izleyen dönemde de depolama ve taşımacılık hizmetleri ile yapı sistemleri üretiminden portföy yönetimine kadar farklı sektörlerde faaliyet gösteren 10 şirketin daha kurulmasıyla, bir yardım kuruluşu olma özelliğinden uzaklaştırılan Kızılay temel amacı kar elde etmek olan ticari bir işletmeye dönüştürülmüştür.

6 Şubat 2023 tarihinde meydana gelen ve on bir ilimizde yaklaşık 13 milyon vatandaşımızın etkilendiği Kahramanmaraş merkezli depremler sonucunda on binlerce vatandaşımız hayatını kaybetmiş, yaralanmış, evsiz kalmıştır. Ağır kış koşullarının yaşandığı bölgede hayat felç olmuş, bir kısmı başka şehirlere göç eden depremzedelerin çadır, seyyar tuvalet ve hijyen malzemeleri dahil pek çok ihtiyacı uzun süre yeterli ölçüde karşılanamamıştır. Deprem bölgesinde insanların enkaz altında inlediği, yakınlarının enkaz başında eksi 15 derecede çaresizce beklediği depremin ilk günlerinde, halkın ihtiyaç duyduğu çadırları ticari zihniyetle AHBAP

Derneğine 46 milyon TL karşılığında sattığı ortaya çıkan Kızılay, toplum nezdinde ciddi bir güven ve itibar kaybına uğramıştır.

Bu bağlamda sorularım şunlardır:

- 1- AHBAP Derneğine satılan çadırlar karşılığında Kızılay ve şirketleri tarafından alınan para hangi amaçla, nerede kullanıldı? Bu para ile yeni çadırlar satın alındı ise bunlar da tekrardan satıldı ya da bağışlandı mı?
- 2- Depremzedeler için elinde bulundurduğu çadır ve gıda ürünlerini ihtiyaç sahiplerine dağıtma yerine Kızılay hangi gerekçe ile satmaktadır?
- 3- Son bir yıl içinde Kızılay tarafından AFAD, AHBAP Derneği ya da diğer sivil toplum kuruluşlarına satışı yapılan çadırların, bu kuruluşlar itibarıyla alış fiyatı/üretim maliyeti ve satış fiyatı ile miktarı ne kadardır?
- 4- 2012 yılından bu yana, afet durumunda kullanılmak üzere Kızılay stoklarında bulundurulmuş çadır miktarına ilişkin rakamlar yıllar itibarıyla nedir?
- 5- Dernek tüzüğüne göre, Genel Merkez Yönetim Kurulu üyelerinin feraset sahibi, karşılıksız hizmet ve yardımlaşma anlayışıyla hareket eden dürüst kişiler olması beklenen Kızılay genel başkanına ve diğer tüm yöneticilere Dernek ve şirketlerinden 2018 yılından bu yana yapılan ödemelerin tutarı kişiler, yıllar ve kuruluşlar itibarıyla ne kadardır?
- 6- Vatandaşlar tarafından ihtiyaç sahiplerine ulaştırılmak üzere Kızılay'a bağışlanan kan ile kan ürünlerinin satışının hukuki dayanağı nedir?
- 7- İnsani bir yardım kuruluşu olarak kurulan Kızılay niçin bir holding şirketine dönüştürülmüştür? Bu dönüşümden beklenen fayda sağlanmış mıdır, buna ilişkin somut, rakamsal gerekçeler nelerdir?
- 8- Kızılay web sitesindeki mali verilere göre, 2018 yılında 2.536.293,99 TL olarak açıklanan iktisadi işletme gelirlerinin, 2021 yılında 121.566,89 TL'ye gerilemesinin nedenleri nelerdir?
- 9- Türk Kızılay Derneği web sitesinde açıklanan mali verilerde, Dernek toplam gelirin iştiraklerin katkısının şirket bazında ayrıntılı olarak gösterilmemesinin nedeni nedir?
- 10- Derneğe daha fazla kaynak sağlamak amacı ile kurulduğu söylenen şirketlerin kuruluş amacına ulaştığını gösteren mali veriler şirketler ve yıllar itibarıyla nasıldır?
- 11- İnsani yardım faaliyetlerine daha fazla kaynak yaratmak amacı ile kurulduğu ifade edilen Kızılay iştiraklerinden biri olan Kızılay Gayrimenkul ve Girişim Sermayesi Portföy Yönetimi A.Ş.'nin, Kamuyu Aydınlatma Platformu verilerine göre 2019 yılında 1.169.460 TL, 2020 yılında 3.377.447 TL, 2021 yılında ise 278.255 TL zarar ettiği dikkate alındığında hayırseverlerin yardımlarının bu şekilde amacı dışında kullanılarak ziyan edilmesi nasıl izah edilebilir? Buna ilişkin sorumlular hakkında bugüne kadar herhangi bir işlem yapıldı mı?
- 12- Dernek Tüzüğü'nün 5'inci maddesinde kurumsal ilkeler başlığı altında hesap verebilirlik ve şeffaflık ilkeleri tanımlanmıştır. Buna göre, Kızılay,

79860

yönetime ilişkin kural ve sorumluluklarını açık bir şekilde tanımlar ve bu sorumlulukları çerçevesinde şeffaflık ve kamuoyuna açıklık ilkesini benimser, ayrıca kurum ile ilgili mali, ayni ve iktisadi konularda yeterli, doğru ve kıyaslanabilir bilgiyi zamanında, somut ve anlaşılabilir bir şekilde açıklar. Kızılay web sitesinde Dernek ve bağlı ortaklıkları kapsayan 2021 yılı konsolide finansal tablolar bağımsız denetim raporu bulunmakla birlikte Kızılay iştiraklerinin şirket bazında mali tablolarına ve bağımsız denetim raporlarına ulaşamamaktadır. Bu çerçevede;

- a) Kızılay iştiraklerinin mali tabloları Derneğin web sitesinde kamuya niçin açıklanmamaktadır? Bu şirketler için ayrı ayrı bağımsız denetim raporu düzenlenmekte midir?
- b) Düzenleniyor ise denetim raporları nerede yayımlanmaktadır?
- c) Yayımlanmıyorsa sebebi nedir? Bu durum Kızılay'ın Tüzüğündeki hesap verebilirlik ve şeffaflık ilkelerine aykırı değil midir?